

**ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ
ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ**

Ιερισσός Χαλκιδικής, ΤΚ 63075
antigoldgr.org, mailbox@antigoldgr.org

ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ:

1. Σώμα Επιθεώρησης Βορείου Ελλάδος
Υπ'όψη Προϊσταμένης κας Σ. Χριστοφόρου
2. Τμήμα Επιθεώρησης Μεταλλείων
Υπ'όψη Προϊσταμένου κ. Γ. Σαρρή

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γενική Διεύθυνση Ορυκτών Πρώτων Υλών
Δ/ση Μεταλλευτικών, Ενεργειακών και Βιομηχανικών
Ορυκτών
2. Γραφείο Υπουργού ΠΕΝ κ. Χατζηδάκη
3. Δήμαρχο Αριστοτέλη κ. Βαλιάνο
4. Δήμο Αριστοτέλη / Τμήμα Πολεοδομίας
5. Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Χαλκιδικής

ΘΕΜΑ: Υπεύθυνο το ΣΕΒΕ για ένα, πιθανό πλέον, θάνατο από ετοιμόρροπο σπίτι στη Στρατονίκη

Ιερισσός, 11 Νοεμβρίου 2019

ΣΧΕΤΙΚΑ:

- α. Η από 15.03.2019 Αναφορά του ΠΜΔ “Διακοπή των εργασιών εξόρυξης κάτω από τον οικισμό Στρατονίκης (μεταλλείο Μαύρων Πετρών)”
- β. Η 1858/09.10.2019 Απάντηση του ΣΕΒΕ
- γ. Κάτοψη του οικισμού με σημειωμένα τα σπίτια στο νότιο τμήμα που έχουν κριθεί “επικινδύνως ετοιμόρροπα”
- δ. Κάτοψη του συνόλου των στοών στην περιοχή του οικισμού Στρατονίκης
- ε. Κάτοψη του οικισμού με σημειωμένο το αδειοδοτημένο για εξόρυξη τμήμα του μεταλλείου

Από την Απάντηση του ΣΕΒΕ στην ΑΝΑΦΟΡΑ μας σχετικά με τη Στρατονίκη (Σχετ. β)
επισημαίνουμε τα εξής σημεία:

*1) Μέχρι σήμερα έχουν εκπονηθεί δύο μελέτες από το ΙΓΜΕ (το **2008** και το **2018**) ...από τις οποίες δεν προκύπτουν σαφή συμπεράσματα σχετικά με τα αίτια των ρωγματώσεων στον οικισμό της Στρατονίκης. Μετά από το 3416/12.06.2017 έγγραφο εντολών της*

Υπηρεσίας μας προς την εταιρεία... η ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ μας γνώρισε ότι ανέθεσε την υλοποίηση δυο ερευνητικών προγραμμάτων σε Ανώτατα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα (ΕΜΠ και ΑΠΘ) για τη διερεύνηση των ρωγματώσεων και των γενεσιουργών αιτιών τους...

2) Η Υπηρεσία μας πέραν των άλλων σχετικών ενεργειών για τη διερεύνηση της συσχέτισης των παραπάνω διαπιστωθέντων φαινομένων με τη μεταλλευτική-εξορυκτική δραστηριότητα στη περιοχή και το θέμα ασφάλειας των κατασκευών του οικισμού, με το 6304/21.09.2018 έγγραφό της έδωσε εντολές στην ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ ώστε να συνεργασθεί με το ΙΓΜΕ προκειμένου να αντιμετωπισθεί από κοινού και με συντονισμένες ενέργειες το ζήτημα των ρωγματώσεων. Αλλά:

3) Κατά τις πρόσφατες αυτοψίες Μηχανικών της Υπηρεσίας μας στον οικισμό Στρατονίκης, διαπιστώθηκε ότι, από τις αρχές του τρέχοντος έτους τα φαινόμενα των ρωγματώσεων έχουν επεκταθεί στο Νότιο τμήμα του οικισμού, ενώ φαίνεται να παρουσιάζουν έντονη εξέλιξη ιδιαίτερα σε μια σειρά γειτονικών κατοικιών του τμήματος αυτού.

Η απάντησή σας καταλήγει στο εξής:

4) Από τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στην Υπηρεσία μας στοιχεία σχετικά με την εμφάνιση των φαινομένων ρωγματώσεων και τη χρονική εξέλιξη τους σε συνδυασμό με την έλλειψη τεκμηριωμένης σχετικής έρευνας του φαινομένου, **δεν μπορεί να στοιχειοθετηθεί ότι η διακοπή της εξορυκτικής δραστηριότητας στο μεταλλείο Μαύρων Πετρών θα συμβάλλει στη διακοπή των φαινομένων ρωγματώσεων.** Ωστόσο δεν μπορεί να αποκλειστεί η σωρευτική επίδραση των προκαλούμενων από τις ανατινάξεις δονήσεων και γενικότερα της μεταλλευτικής δραστηριότητας στα φαινόμενα που εκδηλώνονται στην περιοχή του οικισμού.

Ο ΚΜΛΕ όμως είναι σαφής:

Άρθρο 86: Γενικά μέτρα για την ασφάλεια της επιφάνειας

Παρ. 1. Στη διάρκεια λειτουργίας κάθε έργου, πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την ασφάλεια και προστασία της επιφάνειας και γενικότερα του περιβάλλοντος χώρου, που προβλέπονται στην τεχνική μελέτη του άρθρου 4.

Αν ωστόσο στην εξέλιξη του έργου, αρχίζουν να δημιουργούνται επιπτώσεις στην επιφάνεια (π.χ. ρωγμές, καθιζήσεις, κατολισθήσεις), που δεν είχαν προβλεφθεί στη μελέτη ή που ο τρόπος αντιμετώπισής τους δεν αποδείχθηκε αποτελεσματικός, πρέπει άμεσα η Δ/νση του έργου να πάρει πρόσθετα μέτρα ασφάλειας (διακοπή εργασιών απομόνωση περιοχής, απομάκρυνση του προσωπικού, έναρξη μετρήσεων με κλισιόμετρα, κ.λ.π.), και να ειδοποιήσει την αρμόδια Επιθεώρηση Μεταλλείων.

Επίσης είναι δεδομένα τα εξής:

- Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ έχει διαπιστώσει τα “φαινόμενα” στον οικισμό της Στρατονίκης, κάτω από τον οποίο αναπτύσσεται συνολικά η εξορυκτική δραστηριότητα στο μεταλλείο Μαύρων Πετρών, τα οποία δεν είχαν προβλεφθεί στη Μελέτη και ο τρόπος αντιμετώπισης τους (αν ποτέ υπήρξε κάτι τέτοιο) δεν αποδείχθηκε αποτελεσματικός.
- Η Υπηρεσία σας έχει επίσης γνώση των “φαινομένων” εδώ και μία δεκαετία τουλάχιστον και μάλιστα, όπως βεβαιώνετε, “έχει δώσει προτεραιότητα στο υπόψη θέμα από το 2015 έως σήμερα”.

Και επομένως:

Η Δ/ση του έργου έπρεπε, από της ώρας της διαπίστωσης των φαινομένων, “να πάρει πρόσθετα μέτρα ασφαλείας (διακοπή εργασιών, απομόνωση περιοχής, απομάκρυνση του προσωπικού, μετρήσεις κ.λπ) και να ειδοποιήσει την Επιθεώρηση Μεταλλείων (ΣΕΒΕ)”. Και επειδή η Δ/ση του έργου παραβιάζει συστηματικά και διαχρονικά αυτή τη διάταξη του ΚΜΛΕ, όφειλε να έχει επέμβει η Υπηρεσία σας, ως η **μόνη αρμόδια και υπεύθυνη** για την τήρηση του ΚΜΛΕ και να επιβάλλει το Νόμο, για την προστασία του δομημένου οικισμού Στρατονίκης, των κατοίκων και των εργαζομένων.

Πρόληψη και Προφύλαξη

Οι όποιες έρευνες για τη διερεύνηση των ρωγματώσεων και των γενεσιουργών τους αιτίων έπονται κατά τον ΚΜΛΕ και την επιστημονική πρακτική, της διακοπής των εργασιών και των άλλων μέτρων που επιβάλλει το άρθρο 86. παρ. 1, αφού προέχει η ασφάλεια του οικισμού. Παρανόμως και παραδόξως, η Υπηρεσία σας προτάσσει την απρόσκοπτη συνέχιση της λειτουργίας της εξορυκτικής δραστηριότητας κάτω από τον οικισμό από την προστασία της ζωής των κατοίκων, των σπιτιών του οικισμού και της ασφάλειας των εργαζόμενων.

Επί πλέον όμως, σύμφωνα με τα ανωτέρω (1), (2) και (3), όλα όσα έπρεπε να **έπονται** της εφαρμογής του άρθρου 86. ΚΜΛΕ ήδη **προηγούνται**, από μακρού χρονικού διαστήματος, χωρίς ακόμα από τις έρευνες που συνεχίζονται να έχει στοιχειοθετηθεί ότι η διακοπή της εξορυκτικής δραστηριότητας στο μεταλλείο Μαύρων Πετρών θα συμβάλλει στη διακοπή των φαινομένων ρωγματώσεων στον οικισμό. Απολύτως αναμενόμενο αφού καμία από τις τρεις, ανεξάρτητα δραστηριοποιούμενες ερευνητικές ομάδες, ΙΓΜΕ, ΕΜΠ, ΑΠΘ, δεν έχει περατώσει τις έρευνες της και δεν έχει καταλήξει σε συμπεράσματα. Μόνον όταν και εάν αυτές περατωθούν και γίνει η σύνθεσή τους θα μπορέσει να υπάρξει ένα τελικό συμπέρασμα για τα αίτια των “φαινομένων”. Όμως **δεν έχει στοιχειοθετηθεί ούτε το αντίθετο**: ότι η διακοπή της εξορυκτικής δραστηριότητας ΔΕΝ θα συμβάλλει στην διακοπή των “φαινομένων”. Το παραδέχεται και η Υπηρεσία σας: “Δεν μπορεί να αποκλειστεί η τυχόν σωρευτική επίδραση των προκαλούμενων από τις ανατινάξεις, δονήσεων και γενικότερα της μεταλλευτικής δραστηριότητας, στα φαινόμενα που εκδηλώνονται στη περιοχή του οικισμού”. Αυτό που απαιτείται δεν είναι να αποδειχθεί ότι η μεταλλευτική δραστηριότητα είναι υπεύθυνη για τα επικίνδυνα “φαινόμενα” στη Στρατονίκη προκειμένου η Υπηρεσία σας να διακόψει την εξόρυξη. Είναι να αποδειχθεί ότι **δεν είναι υπεύθυνη** προκειμένου να επιτραπεί η συνέχισή της.

Η Αρχή της Πρόληψης ορίζει ότι όταν γνωρίζουμε την πιθανότητα πρόκλησης περιβαλλοντικής υποβάθμισης, πρέπει να λαμβάνονται όλα εκείνα τα προληπτικά μέτρα που είναι απαραίτητα για την αποφυγή της.

Η Αρχή της Προφύλαξης ορίζει ότι η μη ύπαρξη ακριβών επιστημονικών δεδομένων και η όποια αβεβαιότητα που μπορεί αυτό να συνεπάγεται δεν αποτελεί δικαιολογία για τη μη λήψη προληπτικών ή κατασταλτικών μέτρων.

Η Υπηρεσία σας **παραβιάζει κατάφορα τις αρχές της Πρόληψης και της Προφύλαξης**, βασικές αρχές του περιβαλλοντικού δικαίου που, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν αφορούν μόνο περιβαλλοντική υποβάθμιση αλλά την ίδια τη ζωή και την ασφάλεια των κατοίκων της Στρατονίκης. Πάνω από όλα, παραβιάζει τον ΚΜΛΕ μη επιβάλλοντας τα απαραίτητα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα για την προστασία της ζωής και των σπιτιών **του μόνου σήμερα παγκόσμια οικισμού** όπου συνεχίζονται οι εξορυκτικές δραστηριότητες κάτω από τα θεμέλια του, ενώ τα σπίτια και οι υποδομές του ρωγματώνονται και καθίστανται ετοιμόρροπες.

Η “Στοά Μητσotάκη”

Κατά τις αυτοψίες των μηχανικών της Υπηρεσίας σας, “διαπιστώθηκε ότι από τις αρχές του τρέχοντος έτους τα φαινόμενα των ρωγματώσεων έχουν επεκταθεί στο νότιο τμήμα του οικισμού, ενώ φαίνεται να παρουσιάζουν έντονη εξέλιξη ιδιαίτερα σε σειρά γειτονικών κατοικιών του τμήματος αυτού”. Οι οικίες αυτές, που έχουν κριθεί “επικινδύνως ετοιμόρροπες”, επισημαίνονται με κόκκινο χρώμα στο (γ) σχετ. διάγραμμα που περιλαμβάνόταν στην από 21.05.2019 ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΨΙΑΣ της Υπηρεσίας σας.

Η Υπηρεσία σας φαίνεται να αγνοεί ή να αποσιωπά ότι τα σπίτια στο νότιο τμήμα του οικισμού άρχισαν να ρωγματώνονται αμέσως μετά τη διάνοιξη μιας νέας στοάς και μετώπων εξόρυξης από την ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ ακριβώς από κάτω τους. Η στοά αυτή, με κατεύθυνση προς τα νοτιοδυτικά και διακλάδωση προς τα δυτικά φαίνεται στην ΚΑΤΟΨΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΣΤΟΩΝ, σχετ. (δ). Η στοά («στοά Μητσοτάκη», από το όνομα του εργολάβου του έργου) έχει διανοιχθεί εδώ και δύο περίπου χρόνια και είναι **εκτός του αδειοδοτημένου για εξόρυξη τμήμα του μεταλλείου Μαύρων Πετρών** (τετράπλευρο ΑΒΓΔΑ στην κάτοψη σχετ. ε).

Αλλά η Υπηρεσία σας οφείλει να γνωρίζει ακριβώς σε ποια περιοχή γίνεται εξόρυξη ανά πάσα στιγμή, αφού η εκμεταλλεύτρια εταιρεία οφείλει να υποβάλει ανελλιπώς κάθε εβδομάδα λεπτομερή σχεδιαγράμματα των υπόγειων έργων. Ακόμα και αν δεν αποτελεί απόδειξη, η «σύμπτωση» της διάνοιξης της νέας στοάς και των νέων μετώπων με την περιοχή εμφάνισης των νέων ρωγματώσεων αποτελεί **ισχυρότατη ένδειξη** αιτίου-αιτιατού που θα έπρεπε να έχει οδηγήσει την Υπηρεσία σας στη διακοπή της εξόρυξης στη συγκεκριμένη περιοχή.

Με το 6304/21.09.2018 έγγραφό της, περισσότερο από ένα χρόνο πριν, η Υπηρεσία σας έδωσε εντολές στην ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΧΡΥΣΟΣ να λάβει μέτρα για την αντιμετώπιση του ζητήματος. Ωστόσο τα φαινόμενα επεκτάθηκαν στο νότιο τμήμα του οικισμού, με τη δραματική εξέλιξη που περιγράφεται στην ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΟΨΙΑΣ του Μαΐου και περαιτέρω επιδείνωση έκτοτε. Είτε η εταιρεία αγνόησε τις εντολές ή τα μέτρα που έλαβε για την αντιμετώπιση των φαινομένων δεν απέδωσαν, αυτή είναι ΑΚΡΙΒΩΣ η περίπτωση του άρθρου 86 παρ. 1 του ΚΜΛΕ που παρανόμως η Υπηρεσία σας αρνείται να εφαρμόσει.

Το σύνολο των κατασκευών της Στρατονίκης έχουν πλέον αποδιοργανωμένο φέροντα οργανισμό ενώ το υπέδαφος της, ιζηματογενές στο ανώτερο τμήμα του, έχει διαταραχθεί οπωσδήποτε σοβαρά από τις συνεχείς επί 18 έτη και για όλο το 24ωρο μικροδονήσεις από τα εκρηκτικά της εξόρυξης. Με τα δεδομένα αυτά, η στατική και δυναμική επάρκεια τους σε σεισμικές επιπονήσεις είναι στην περιοχή του μηδενός. Και το σεισμικό ιστορικό της περιοχής είναι ιδιαίτερα επιβαρυνόμενο.

Τίποτα πλέον και κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει τραγική εξέλιξη των “φαινομένων”. Ούτε ακόμα και την απώλεια ανθρώπινης ζωής.

ΖΗΤΟΥΜΕ ΞΑΝΑ από την Υπηρεσία σας, που είναι η αποκλειστικά υπεύθυνη κατά το Νόμο για ο,τι συμβεί στη Στρατονίκη να διακόψει άμεσα την εξόρυξη κάτω από τον οικισμό, άλλως να εξηγήσει γιατί δεν εφαρμόζει τον ΚΜΛΕ, θέτοντας σε άμεσο κίνδυνο περιουσίες και ανθρώπινες ζωές.

Η παρούσα, μαζί με τα επισυναπτόμενα σχετικά έγγραφα, κοινοποιείται στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Χαλκιδικής, τον μόνο που μπορεί πλέον να προστατεύσει τη Στρατονίκη και τους κατοίκους της.

Με τιμή,

Για το ΠΜΔ

Τόλης Παπαγεωργίου